

Kaposfest Times

ára: 200 Ft

Kaposvári Nemzetközi Kamarazenei Fesztivál napilapja

KORONÁS
A LUKOR bemutatja:

Művészeti vezetők:
Baráti Kristóf / Várdai István

V. KAP
OSF
EST

2015.
08.
13-19.

English content

Page 5 >

„A zenében is, mint a szerelemben, csak őszintének szabad lennünk.”

Giuseppe Verdi

Programajánló

Csatlakozzon Bachhoz és barátaihoz!

A Telemann által Lipcsében megalapított Collegium Musicum egyesület tagjai Bach vezetésével Gottfried Zimmermann kiváló kávéházában jöttek össze rendszeres muzsikálásra – itt került bemutatásra az esti koncerten elhangzó c-moll kettősverseny is.

E szép és nemes polgári hagyományt felelevenítve 10:00 órától 18:00 óráig Tóth Sándor, az ország egyik legjobb baristája várja Önöket kávéspecialitásaival a Stühmer kávézóban.

Stühmer kávéház, Kaposvár, Fő utca 4.

Burokban

Sajnos az ember nem sűrűn érezheti úgy, hogy ha lehetne, nagyon-nagyon hosszú ideig benne ragadna egy bizonyos pillanatban. Az pedig már csak hab a tortán, hogy mennyire nehéz kihívások elé állít minket az élet a tekintetben is, hogy a nagy rohanásban egyáltalán észrevegyük őket és éljünk ezekkel az apró boldogságmorzskákkal, amiket egy-egy szerencsésebb nap felkínál nekünk. Épp ezért érezheti az ember minden egyes órában a Kaposfesten, hogy egy jótékony burok veszi körül. Valami, aminek köszönhetően egy teljes hétig adagolják neki azokat a felejthetetlen pillanatokat, melyekből jó ideig töltekezhet, és amelyek hihetetlen mértékben képesek megszépíte-

ni a hétköznapi szürkeségét. Emiatt is nehéz a Kaposfestről elfogulatlanul írni, vagy egy-egy mozzanatát kiemelni csupán a fesztiválnak. Itt ugyanis minden egyes nap gazdagít valamivel, legyen szó akár egy felejthetetlen koncertménnyről, egy jól összehangolt, közös sóhajról egy idegennel, vagy csak egy cinkos összekacsintásról akkor, amikor a zenekar egy része a vártnál előbb kezd bele a darabba – akkor, amikor a szólista még fel sem volt készülve az egészre. Pont, mint a fesztivál második napján, melynek főszereplői az Erkel Ferenc Kamarazenekar mellett Baráti Kristóf, Zempléni Szabolcs, Farkas Gábor és a virtuóz hegedűművész Koh Gabriel Kameda voltak. Utób-

bit a fiatal generáció egyik legkiemelkedőbb művészeként tartják számon, az pedig, hogy nem véletlenül illették ezzel a nemes elismeréssel, a tegnapi nap folyamán többször is kiderült. Elsőként a délelőtti koncerten, melynek során Brahms Esz-dúr kürttriójában varázsolta el zseniális játékával a közönséget Farkas Gábor és Zempléni Szabolcs kíséretében, később pedig Vivalditól és Piazzolától játszott el A négy évszak különböző interpretációit hihetetlen zsenialitással, melyben kiemelkedő partnere volt az Erkel Ferenc Kamarazenekar. Felejthetetlen pillanatok, melyeket jó lett volna konzerválni – csak egy kicsit, vagy még annál is tovább.

Brácsás vicc

– Miben hasonlítanak a villám és egy brácsás ujjai?
Egyik se csap le kétszer ugyanarra a helyre.

„Ez maga a földre szállt zenei mennyország”

„Hogy hogyan lehet egy ilyen gazdag programra felkészülni, az majd a végén kiderül. 22 darabban játszunk, ebből 16 kíséret, 6 pedig önálló zenekari mű. Nagyon koncentráltan kell dolgozni, ami nálunk azért nehéz, mert nagyon szeretünk együtt lenni, és emiatt sok-

kal többet nevetünk, meg beszélgetünk a próbánkon, mint kellene. Nem baj, esténként a vacsoránál majd pótoljuk, amire nem volt idő „munka” közben.” – interjú Lesták Bedő Eszterrel.

Folytatás a 3. oldalon. >

„A közönség? Egyszerűen zseniális! Minden idegszálukkal jelen vannak, és ezt mi is érezzük a színpadról. Arról nem is beszélve, hogy ilyen dinamikus tapsot a világon sehol nem hallottam. Ez biztosan valami magyar sajátosság.”

Koh Gabriel Kameda

Napszakok, évszakok...

Miután előző este a nyitókoncert szinte bombaként robbant – vagyis fesztivál-finálénak is beillett volna –, mondhatjuk, hogy egy kemény nap éjszakája után izgatottan, még kicsit még fáradtan vártuk a délelőtti koncertet, a Kaposfest második hangversenyét.

A fáradtságot most mintha a művészek is érezték volna eleinte, vagy legalábbis az összjátékot nem tűnt igazán átütőnek Johannes Brahms Esz-dúr kúrtriójában, amelyet Zempléni Szabolcs (kürt), Koh Gabriel Kameda (hegedű) és Farkas Gábor (zongora) adtak elő. Az első tételben bár áttetszően-éterien szólt a kürt, kicsit mintha álmosan fátyolos is lett volna a hangja, a hegedű ennél konkrétabb volt, a zongorából pedig hiányoztak a brahmsi mély-sötét tónusok. De ez mindjárt a második tételre megváltozott: az igencsak reggeli műfajt, a vadászatot ábrázoló Scherzo vérbő életre kelt, megfogtak az Adagio mesto komor, drámai színei és éneklő dallamai, a napfényes finálé pedig még nyilvánvalóbban egy erdei vadászatra invitált önfeléd hangon, de feszesen vágató tempóval.

A napfényt hamarosan az este követte (legalábbis műfajban), hiszen már délelőtti szerenádott hallhattunk: a cseh késő romantikus Josef Suk híres fiatalkori Esz-dúr Szerenádját, amelyet állítólag ta-

nára, Dvořák javaslatára írt, hogy a melankolikus darabok mellett írjon valami vidámabb, világosabb zenét. Szerkezetében, hangvételében egyébként sok szempontból emlékeztet a mű az imént említett mester op. 22-es E-dúr szerenádjára, csak épp kevesebb slágergyanús dallammal. A világos karaktert nagyon szépen elkapta az Erkel Ferenc Kamarazenekar, Lesták Bedő Eszter vezetésével élénken szóltak a változatos színekben pompázó, már-már szeszélyesen változó motívumok. Ami pedig még inkább élménnyé tette az egészet, az ennek a szeszélyes anyagnak a formába öntése.

A vacsora előtt (bár lehet, hogy egyeseknek már után) igazi ínycsok falatot kaphattunk estére. Antonio Vivaldi és Astor Piazzolla Négy évszakja, illetve A négy évszak Buenos Airesben című kompozíciója szólalt meg Baráti Kristóf és Koh Gabriel Kameda szólójával. A műveket felváltva, az évszakokat párosítva adták elő, a Vivaldikat Baráti, a Piazzollákat Kameda játszotta. Ma már valószínűleg nincs olyan, aki ne hallotta volna még Vivaldi művét, Piazzolla viszont érdekesebb kérdés a meglévő változatok tekintetében is. Az 1965 és 1970 között keletkezett négy darab eredetileg arra a kvintettre íródott, amelyre Piazzolla oly sok művét megfogalmazta: hegedűre, bandoneonra, zongorára, elektromos gitárra és nagybőgőre. Sokan csak Leonyid Gyeszatnyikov 1998-as átíratát ismerik, amelybe az

oroszk komponista sok formai változtatáson túl még Vivaldi dallamait is beékelte egy-egy helyen. Szerencsére most nem ezt a verziót hallottuk, hanem azt, amit Kameda is preferált: a hegedűs zeneszerző barátja és kamaratársa, Peter Wienhardt készítette a mű vonószekari változatát.

A Vivaldi-darabokban nagyon imponált, hogy egészséges, friss, sem túl rövid, sem túl hosszú hangokat hallhattunk, és mindezt nem a régizeneszek örült tempójában. Ez mindjárt a Tavasz első tételében megmutatkozott. A teljesség igénye nélkül pedig kiemelném még a Nyár lassú tételében Baráti visszafogott, sotto voce indítását, a szenvedélyes nyári vihart (harmadik tétel), az Ősz fináléjának erőteljes, tenyeres-talpas rusztikusságát, valamint a Tél híres második tételének élő, csilingelő pizzicatóit, továbbá Baráti áradóan éneklő, mégis intim szólóját.

Kameda Piazzolla-játékának fontos tényezője a stílusérzék: magvas, telt hangok, a lírai szakaszoknál pedig az énekszerűség (talán erre mondják, hogy sír a hegedű). Hangsúlyaihoz és akcentusaihoz, valamint ritmikus játékához a zenekar is bátran csatlakozott, a legőszintébb, legérzelmesebb hangokkal pedig a Tél tételben találkozhattunk – tehát fázni csak a klímától lehetett...

Tóth Endre (zenetörténész, kritikus)

A közönség szemével

„Lélekemelő koncertek voltak”

Öt évvel ezelőtt Írországból érkezett hazánkba, hogy Budapesten dolgozhasson, azóta pedig nemcsak nehéz anyanyelvünket sajátította el nagyon pontosan, hanem a szerelem is rátalált Davidre, aki már tavaly óta vágyott rá, hogy egyszer részt vehessen a Kaposfesten.

Hogyan fedezted fel magadnak a Kaposfestet?

Nagyon szeretem a klasszikus zenét és a fesztiválokat is, és annak ellené-

re, hogy már öt éve Budapesten élek, csak tavaly bukkantam rá a Kaposfestre az interneten. A fellépők sora és a program pedig teljesen lenyűgözött, azóta szerettem volna eljönni ide. Nagyon örülök, hogy idén a párommal, Mónikával sikerült eljutnunk Kaposvárra.

Ennek fényében elégedett vagy az itt hallottakkal, illetve látottakkal?
A nyitókoncert nagyon tetszett annak ellenére, hogy Haydn nem tartozik a kedvenceim közé. A fesztivál egészét illetően nagyon változatosan vannak összeállítva a művek, a zenészek pedig fantasztikusak. Lélekemelő koncerteket hallgathattam itt. De ami még mindenképp említésre méltó, az a Kaposfesten uralkodó jó légkör, és maga a város, ami szintén nagyon barátságos és otthonos.

Melyik műre vagy a leginkább kíváncsi?

Sajnos csak két napig tartózkodunk itt, utána kezdjük meg a horvátországi nyaralásunkat, de a Brahms-műveket fokozott izgalommal várom. Ugyanakkor, az egész heti programot elnézve bármelyik koncertre szívesen beülnék. Talán majd jövőre sikerül!

„Ilyen katartikus élményben ritkán van az embernek része”

Teljesen elvarázsolta a város, és az a fajta hihetetlen extázis, mely a koncertek alatt a nézőket hatalmába keríti. Mónika szerelmével, Daviddal érkezett a fővárosból, az ír fiúnak ugyanis régi vágya volt, hogy egyszer ellátogathasson a Kaposfestre.

Mikor és hogyan ismerkedtél meg a Kaposfesttel?

Davidtől hallottam róla, ő már régóta mondogatta, mennyire szeretne eljönni a Kaposfestre, így idén felke-rekedtünk és a horvátországi nya-

ralásunk előtt beiktattunk egy kis fesztiválozást is Kaposváron. Sajnos ezúttal csak két napra tudtunk jönni, de ennek is nagyon örültünk.

Milyenek voltak az első benyomások?

A város hihetetlenül szép és rendezett, egy igazi kis ékszerdoboz. Nagyon megfogott a fesztivál családias hangulata, és csodálkozva figyeltük, milyen hihetetlenül nagy az ováció a darabok végén; a közönség minden alkalommal teljes extázisban tombolt. Ilyen ki-robbanó tapsvihart eddig nem tapasztaltam klasszikus zenei koncerten. Az itteni közönség hihetetlen átéléssel hallgat zenét, ez a hangulat pedig azt is hamar magával ragadja, aki először látogat a fesztiválra, ahogyan mi is. Egyébként számomra a nyitókoncert volt igazán meghatározó élmény.

Magával a klasszikus zenével milyen a viszonyod?

Szeretem, bár sem szakértőnek, sem rajongónak nem tartom magam. Igazából, amióta Daviddal együtt vagyunk, vagyis olyan kilenc hónapja, azóta hallgatók én is több klasszikus zenét és koncertekre is eljárnak együtt. Ezt a fajta csodát most kezdtem el csak úgy igazán felfedezni magamnak.

Támogatóink

Partnereink

„Ez maga a földre szállt zenei mennyország”

Az idén fellépő művészek közül nem sokan mondhatják el magukról, hogy már ötödik alkalommal szerepelnek a Kaposfesten. Azt pedig, hogy a mostani fesztiválon minden nap pódiumra állnak, talán még kevesebben. Ilyen például Lesták Bedő Eszter hegedűművész, az Erkel Ferenc Kamarazenekar hangversenymestere, akivel az együttesen kívül kisebb kamarazenei formációban is találkozhat a nagyjérdemű.

Interjú Lesták Bedő Eszterrel

– **Rendszeresen visszatérő fellépője a Kaposfestnek. Mit tud ez a nyári fesztivál, amit más nem?**

– Bevallom, nem voltam még más kamarazenei fesztiválon, így nem tudok összehasonlítást tenni. Számomra ez maga „A Fesztivál”. Gyönyörű város, csodás koncertterem, értő, figyelő, lelkes, minden rezdülést érző közönség, fantasztikus kamarapartnerek, elképesztően élvezetes próbák, és még hosszasan sorolhatnám, hogy mit is jelent nekem ez a fesztivál. Szerintem ez maga a földre szállt zenei mennyország.

– **Van-e legkedvesebb emléke, legemlékezetesebb pillanata?**

– Számtalan legemlékezetesebb pillanat van. Másból sem áll a sajnó csak négy fesztivál, amin jelen tudtam lenni, mint emlékezetes pillanatokból. A Péter és a farkas Kocsis Zoltánnal, továbbá minden darab, amit Alina Ibragimovával játszhattam. A „Jeans koncert” is felejthetetlen, mert nem jött meg Jonathan Cohen bőrdíje időben, és mivel az egyetlen egyórás próbánk szombaton reggel 8 órakor volt, a koncert meg 11-kor kezdődött, ráadásul élő rádióadással fűszerezve, egyszerűen nem tudott fekete koncertöltözékhez jutni, és emiatt mind az öten farmerben játszottuk Mozart g-moll vonósötösét. Vagy amikor Ivry Gitlis helyett kellett játszanom, meg a tavalyi beugrás a Korngold szextettbe, aztán Bach I. Brandenburgi versenye, amiben a piccolo hegedű szólámat játszhattam. Az az igazság, hogy mindent felsorolhatnék, amiben eddig itt játszottam, és utána folytathatnám a sort azokkal a produkciókkal, amiket meg tudtam hallgatni.

– **Az ideai fesztiválon leginkább mint az Erkel Ferenc Kamarazenekar hangversenymestere lesz jelen, ráadásul a barokktól a huszadik századig minden korszakot képviselve nem lesz olyan nap, hogy ne játszanának. Hogyan lehet felkészülni egy ilyen sűrű hétre?**

– Hogy hogyan lehet egy ilyen gazdag programra felkészülni, az majd a végén kiderül. 22 darabban játszunk, ebből 16 kíséret, 6 pedig önálló zenekari mű. Nagyon koncentráltan kell dolgozni, ami nálunk azért nehéz, mert nagyon szeretünk együtt lenni, és emiatt sokkal többet nevetünk, meg beszélgetünk a próbánkon, mint kellene. Nem baj, esténként a vacsoránál majd pótoljuk, amire nem volt idő „munka” közben.

– **Hogyan zajlanak a próbák az önálló zenekari művek és hogyan a „kíséretetek” esetében?**

– Sok különbség nincs. A kíséretetek esetében is maximalisták vagyunk. Ha nincs is ott a szólista, mi bizony minden hangot elpróbálunk a darabból, akkor is, ha nem tűnik nehéznek, ugyanis a zenei szándékokat, irányokat és még sok-sok apró részletet át kell beszélni. Minden részletében meg kell fejteni a műveket, rá kell jönni, hogy a szerző hogyan képzelhette el a darabját, amikor az még kortárs zene volt. A zenekari darabokkal ugyanez a

helyzet, csak mivel sokkal nehezebbek, ezért lényegesen több időt töltünk ezeknek a kidolgozásával. A versenyművek a szólisták számára nehezek, a zenekari darabok a mi versenyműveink.

– **Eddig nem nagyon volt jellemző a Kaposfestre, hogy kamarazenekari produkciók is megszólaljanak, pláne nem versenyművek. Új távlatok nyíltak ezáltal. Tulajdonképpen mi nevezhető kamarazenének? Mennyiben igényel egyik vagy másik műfaj másfajta hozzáállást, intenzitást?**

– Véleményem szerint minden egynél több szólamú zene kamarazene. Már egy Bach-fúga a hegedűre írt szólószonátákban is az. Amint belép a második szólam, azonnal kamarázik egymással a kettő. Azonnal figyel egyik szólam a másikra, még akkor is, ha ugyanaz a kéz, vagy billentyűs darabok esetén két kéz játssza. Amit ketten, hárman, négyen – és így tovább – játszanak, az maga a kamarazenének hívott kamarazene. Ezután következik a kamarazenekar, ha az előadók létszámát növeljük. Egy ilyen együttes olyan, mint egy vonósnegyes, csak itt egy öt-hat tagú szólamnak egy hangszerként kell szólani. Ez nagyon magas fokú alkalmazkodást igényel, főleg, ha nincs karmester, mint a mi esetünkben. És én bizony például a Brahms-szimfóniákat, valamint az összes szimfonikus zenekari darabot kamarázva szeretem játszani, úgy, hogy mindig megpróbálok alkalmazkodó módon játszani, tudva a többi szólamról, ha kell, kiszolgálni őket, vagy vinni a prímet, esetleg csak egyszerűen segíteni egy dallamot, hogy a megfelelő háttérrel, zenei szőnyegget kaphassa. Ez pedig maga a kamarazenélés.

– **Más típusú munkát, próbafolyamatot igényel egy 10-20 fős együttesrel dolgozni, mint duózni, triózni, kisebb ensemble-ekkel próbálni és játszani?**

– A leglényegesebb különbség, hogy egy kamarazenekarnak kell legyen egy főnöke. Ez egy pár fős kamaracsoportnál nem szükséges. Itt egy ember tartja meg a próbát, az ő kezében van a gyeplő. Nem uralkodik annyira, mint egy karmester, de mégis vezeti a többieket. Óriási felkészültséggel, nagy szeretettel, és egymásra figyelemmel kell tartanom a próbákat, és akkor mindenki szabadon, örömmel, és elengedetten tudja majd kiadni magából a legjobbat, amire képes. A legfontosabb dolog a zenélésben, hogy mindig mindenki jól érezze magát. A közönség is pont emiatt jön el a koncertekre, a mi dolgunk, hogy ezt a jó érzést átragasszuk rájuk.

– **A szólisták közül kivel/kikkel játszott már együtt korábban? Feltételezem, nagy előnyt jelenthet a korábbi közös munka.**

– **A szólisták közül kivel/kikkel játszott már együtt korábban? Feltételezem, nagy előnyt jelenthet a korábbi közös munka.**

– Perényi Miklóssal, Baráti Kristóffal, Várdai Pistivel, Zempléni Szabolccsal, Boldoczki Gáborral már sokszor játszottunk együtt. A többiekkel most fogunk először találkozni. Az együtt zenélést a barátságához tudnám hasonlítani. Akivel sokszor játszottunk már együtt, azt ismerjük, mint a tenyerünket, akivel pedig most fogunk először muzsikálni, annak fel tudjuk fedezni a zenei egyéniségét, személyiségét. A régi barátoknál biztonságot ad, hogy tudjuk, mire számíthatunk, az újak pedig az újdonság varázsával hatnak ránk.

– **Mik lesznek az ideai Kaposfest legnagyobb kihívásai? És mit vár a legjobban?**

– A legnagyobb kihívás az lesz, hogy ezt a sűrű programot bírjuk végig koncentrációval. Várni pedig mindig a következő próbát fogom, meg azt, amikor kiállhatunk a megtanult darabbal. Ha vége a fesztiválnak, akkor meg a 2016-os fesztivált és így tovább...

Tóth Endre

PROGRAM

augusztus 15. szombat

09:45 MŰISMERTETŐ

Pulcinella és az Ördög - Loch Gergely egy reggeli kávé mellett ismerteti a délelőtti koncert szerzőinek és műveinek legérdekesebb momentumait.

Helyszín: Kapos Étterem, Rotary Rendezvényterem

11:00 DÉLELŐTTI KONCERT

Helyszín: Szivárvány Kultúrpalota (Noszlopy Gáspár utca 5-7.)

Sztravinszkij: Olasz szvit

Perényi Miklós (zongora),
Perényi Benjámín (zongora)

Liszt: 2. Mefisztó-keringő, S.515 - Lantos I. átirata

Perényi Miklós (zongora),
Perényi Benjámín (zongora)

Weiner: Ballada

Farkas Gábor (zongora),
Szűcs Máté (brácsa)

R. Strauss: Öt dal

– *Rote Rosen*, WoO 76; *Ich wollt' ein Straublein binden* Op.68.No.2.;
Wasserrose, Op.22.No.4.; *Weisser Jasmin*, Op.31.No.3.; *Malven*
Celeng Mária (szoprán),
Farkas Gábor (zongora)

17:00 MŰISMERTETŐ

A szaturnális zeneszerző - Loch Gergely egy kávé mellett ismerteti a délutáni koncert szerzőinek és műveinek legérdekesebb momentumait.

Helyszín: Kapos Étterem, Rotary Rendezvényterem

19:00 ESTI KONCERT - BACH MŰSOR

Helyszín: Szivárvány Kultúrpalota (Noszlopy Gáspár utca 5-7.)

Bach: d-moll szvit szóló gordonkára, BWV 1008

Várdai István (cselló)

Bach:**202. kantáta - Weichet nur, betrübte Schatten**

Celeng Mária (szoprán),
Dudu Carmel (oboa),
Erkel Ferenc Kamarazenekar

szünet

Bach:**A fúga művészete, BWV 1080 - Contrapunctus 1,2,5,7,9**

Apollon Musagete kvartett

Bach:**c-moll oboa-hegedű kettősverseny, BWV 1060**

Baráti Kristóf (hegedű),
Dudu Carmel (oboa),
Erkel Ferenc Kamarazenekar

Igor Stravinsky:**Olasz szvit**

A Ballets Russes vezetője, Szergej Gyagilev, és koreográfusa, Léonide Massine a Nápolyi Konzervatórium könyvtárából különféle 18. századi olasz zeneműveket ástak elő, majd ezeket Stravinskynek adták, hogy hangszerelje meg Pulcinella című balettjük számára. Stravinsky az egyedi hangszerelés mellett itt-ott „furcsa” hangokat is beírt a tételekbe, és ez nem mindenkinek tetszett. Így emlékezett az 1920-as párizsi bemutató utáni reakciókra: „Emberek, akik sosem hallották az eredetit, és nem is törődtek vele, kiabáltak: »Szentségtörés! A klasszikusok a mieink! Hagyd békén a klasszikusokat!« Válaszom mindannyiuknak akkor is, most is azonos: Ti csak tiszteltek – de én szeretem őket.” A forrás-darabokat sokáig Pergolesinek tulajdonították, de mára kiderült, hogy akadnak köztük művek több más szerzőtől is, akik valójában nem is mind 18. századiak, és nem is mind olaszok. A Pulcinella részleteinek ma hallható cselló-zongora átirata mindenestre Olasz szvit néven lett ismert.

A Gyagilev balettjében felidézett commedia dell'arte típusfigura, a hatóságokkal és az ördöggel is kötekedő Pulcinella Európa-szerte vásári bábjátékok szereplője lett: Angliában Punch, Németországban Kasperle, Romániában Vasilache, Magyarországon Paprika Jancsi vagy Vitéz László a neve.

Liszt Ferenc:**2. Mefisztó-keringő**

Liszt Ferenc ezt az 1881-es művét Camille Saint-Saëns-nak dedikálta. Néhány évvel korábban Liszt átirta szólózongorára fiatalabb francia kollégája Haláltánc című szimfonikus költeményét, és vélhetően ennek keringőritmusa és lidérces témája elevenítette föl benne saját két évtizeddel korábbi művét, a mindaddig egyetlen Mefisztó-keringőt, és indította arra, hogy újabb darabot komponáljon ezzel a címmel.

Weiner Leó:**Ballada**

Weiner Hans Koessler tanítványa volt, akárcsak Bartók és Kodály, de két társával ellentétben nem lépett ki Brahms-rajongó mesterük szellemi köréből, és autentikus paraszzenét sem gyűjtött. Stílusának magyaros vonásai elsősorban a népies műzenéből erednek. Az eredetileg klarinétára és zongorára írt, 1911-es darab műfaját Chopin teremtette meg g-moll balladájával: epizódok laza füzére jellemzi, mely mintha egy elbeszélés fejezeteit rajzolná ki.

Richard Strauss:**Dalok**

„A szeretett Mariának ezt az utolsó rózsát!” – írta a nyolcvannégy éves Richard Strauss Málvák című dala frissen elkészült kéziratára 1948. november 23-án. A zeneszerző nem sejtette, hogy „a szeretett Maria”, azaz Maria Jeritza énekesnő, több operabemutatójának egykori kiváló szereplője valósággal rá fog ülni a neki küldött kéziraatra: nem fogja elkészíttetni és visszaküldeni a kért fényképmásolatot, és 1982-ben bekövetkezett haláláig abban a hiszemben hagyja a világot, hogy Strauss utolsó befejezett műve a két hónappal korábban írt Szeptember című dal volt. A Málvák különleges, fűszeres harmóniai előtti koncerten Strauss más virág-tematikájú dalai szólnak meg a zeneszerző különböző életkoraiból: a Vörös rózsákat tizenkilenc, a Tündérrózsát huszonnégy, a Fehér jázmin harmincegy, a Szeretnék csokrocskát kötni című dalt pedig ötvennégy évesen komponálta.

Johann Sebastian Bach**Johann Sebastian Bach művei**

„A generálbasszus a zene legtökéletesebb alapja” – tanította Johann Sebastian Bach a diákjainak. De mi a helyzet akkor, ha ezt a basszuszólamból és akkordkíséretből álló alapot nem szolgáltatta meg senki, mert a művet egyetlen dallamjászó hangszerre szánták? Hogy megfelelő tervezéssel a zene így is a hiánytalanság benyomását keltheti, azt szintén Bach mutatta meg hat szólógordonkára írt szvitjében. Ezek a darabok 1720 körül születtek Köthenben, csakúgy, mint a „Tűnjetek már, bús árnyak” kezdetű menyegzői szólókantáta, melyet Bach talán éppen saját második házassága alkalmából, és/vagy második felesége, Anna Magdalena Wilcke szopránénekesnő számára komponált. A kantáta ismeretlen szerzőtől származó szövege három dologról szól: tavaszról, virágokról és szerelemről.

Valószínűleg szintén Köthenben született az oboa-hegedű kettősverseny, melynek eredeti kottája elveszett, és nem is ismernénk, ha Bach később, Lipcsei éveiben át nem írja két csembalóra és zenekarra, a Collegium Musicum nevű zenebarát egyesület Zimmermann kávéházban rendezett koncertjei számára.

Bach A fúga művészete című sorozatát a koncerten megszólaló másik három darabbal szemben nem elsősorban azért komponálta, hogy emberek eljásszák és meghallgassák azt, hanem hogy az ellenpont technikáiban mutatott elképesztő jártasságát és leleményességét bemutassa. E technikákat füllel gyakran nehéz felismerni, de az őket alkalmazó intelligencia sugárzása így is érzékelhető.

PROGRAM

15 August, Saturday

09:45 AM Pulcinella and the Devil
- Concert lecture by Gergely Fazekas (in Hungarian).
Venue: Kapos Restaurant, Rotary Hall

11:00 AM MORNING CONCERT

Venue: Szivárvány Kultúrpalota (Kaposvár, Noszlopy Gáspár utca 5-7.)

Stravinsky: Italian Suite

Miklós Perényi (piano),
Benjámín Perényi (piano)

Liszt: Mephisto Waltz No. 2 - arranged by I. Lantos

Miklós Perényi (piano),
Benjámín Perényi (piano)

Weiner: Ballad

Gábor Farkas (piano),
Máté Szűcs (violin)

R. Strauss: Five songs

- Rote Rosen, WoO 76; Ich wollt' ein Straublein binden Op.68.No2.;
Wasserrose, Op.22.No.4.; Weisser Jasmin, Op.31.No.3.; Malven

Mária Celeng (sopran),
Gábor Farkas (piano)

5:00 PM

The saturnal composer
- Concert lecture by Gergely Fazekas (in Hungarian).
Venue: Kapos Restaurant, Rotary Hall

7:00 PM EVENING CONCERT

Venue: Szivárvány Kultúrpalota (Noszlopy Gáspár utca 5-7.)

Bach:

Cello Suite in D minor, BWV 1008

István Várdai (cello)

Bach:

Cantata No. 202 - Weichet nur, betrübte Schatten

Mária Celeng (sopran),
Dudu Carmel (oboe),
Erkel Chamber Orchestra

intermission

Bach:

The Art of Fugue, BWV 1080 - Contrapunctus 1,2,5,7,9

Apollon Musagete

Bach:

Double Concerto for oboe and violin in C minor, BWV 1060

Kristóf Baráti (violin),
Dudu Carmel (oboe)
Erkel Chamber Orchestra

Igor Stravinsky:

Suite Italienne

The leaders of the Ballets Russes, Sergei Diaghilev and choreographer Léonide Massine dug up a variety of 18th century Italian music pieces from the library of the Conservatory of Naples and they gave those to Stravinsky to orchestrate them for their new ballet, Pulcinella. Besides the unique orchestration, the composer also included some 'strange' notes in the compositions and not all of the audience liked that. He wrote this about the Paris premiere in 1920: 'People that have never even heard the original pieces and have never cared about them before, were crying out loud: »Sacrilège! The classics are ours! Leave the classics alone!« My answer to them remained the same since: You only have respect, while I have love for them.'

The source material had been originally attributed to Pergolesi, but it turned out that there are pieces from other composers, too, many of them not from the 18th century or Italy at all. The excerpts from Pulcinella that are going to be played today – transcribed to cello and piano – nevertheless became known as the Suite Italienne.

The title character of the ballet, Pulcinella was originally a character type of the commedia dell'arte, but quickly became a popular figure all through Europe: the jolly mischief-maker, who always teases the authorities and the devil himself, was called Punch in England, Kasperle in Germany, Vasilache in Romania and Paprika Jancsi or Vitéz László in Hungary.

Ferenc Liszt:

Mephisto-Waltz No. 2.

Ferenc Liszt dedicated this piece from 1881 to Camille Saint-Saëns. A few years earlier Liszt transcribed his younger French colleague's Danse Macabre to solo piano and the symphonic poem's waltz rhythm and eerie themes presumably brought back memories of his own Mephisto Waltz, inclining him to compose a second piece with the same title.

Leó Weiner:

Ballad

Similarly to Bartók and Kodály, Weiner was a student of Hans Koessler, but unlike his Hungarian mates he never really left the circle of their Brahms-loving master and he never collected authentic folk music either. The Hungarian elements of his style came from the urban folksy song tradition associated with gipsy orchestras. This piece was originally composed for clarinet and piano in 1911, but the genre dates back to Chopin's Ballad in G minor and it traditionally consists of loosely connected episodes, similar to the chapters of a narrative.

Richard Strauss:

Lieder (Songs)

'This last rose to the beloved Maria!' – the 84 years old Richard Strauss wrote this on the freshly completed sheet music for 'Malven' (Mallows) on the 23rd November in 1948. The composer hadn't suspected that 'the beloved Maria' aka the famed singer Maria Jeritza – who had roles in many of his former operas – was going to put the manuscript away for a very long time: she didn't have it photographed as per Strauss's request and didn't send the photographs back to him. Up until her death in 1982 the world believed that the last finished work of the composer was the song 'September' which was written two months earlier. A couple of other flower-themed songs of Strauss are going to be performed before the unique, spicy harmonies of Malven: he composed 'Red Roses' when he was nineteen, 'Water Lilies' at twenty-four, 'White Jasmine' at thirty-one and 'I Would like to make a little bouquet' at fifty-four.

Johann Sebastian Bach

The works of Johann Sebastian Bach

'The figured bass is the most perfect base of music' – that is what Bach taught his students. But what happens when this base consisting of a bass line and chords is played by no one, because the piece was composed for just one melodic instrument? Bach has shown with his suite written for six solo cellos that with careful planning, music can still maintain the illusion of harmonic integrity. These pieces were composed in Köthen in 1720, along with the wedding cantata 'Vanish Now Ye Gloomy Shadows' that may have been written for the occasion of his second marriage and/or for his second wife, the soprano Anna Magdalena Wilcke. The lyrics of the cantata from an unknown author are about three things: spring, flowers and love.

The double concerto for oboe and violin was presumably written in Köthen, too. The original sheet was lost since and we wouldn't even know it, if Bach hasn't decided to transcribe it to two harpsichords and an orchestra two years later in Leipzig for the concerts held in the Zimmerman Café by a society of music-lovers called Collegium Musicum.

Besides the three other works that are going to be played tonight, Bach's 'The art of the fugue' wasn't primarily composed for performances. His main goal was to show off his incredible skills and ingenuity in the use of the counterpoint technique. These techniques are often quite hard to recognize while listening, but the intelligence of the composer shines through nevertheless.

Hegedű

Baráti Kristóf

Brácsa

Szűcs Máté

Az 1978-ban, debreceni muzsikuscsládában született brácsaművész, Szűcs Máté, akárcsak legtöbb kollégája, hegedűn kezdett játszani. Szecsődi Ferenc osztályában végzett a Szegedi Konzervatóriumban, s tizenegy éves korától sorra nyerte a zenei versenyeket. 1996-os hangszer váltása után Schiffer Ervin növendéke lett a brüsszeli Királyi Konzervatórium mélyhegedű tanszakán, majd a waterlooi Erzsébet Királyné Zenekarban. Ezt a magas szintű képzést egy ötéves tanulmány zárta 2000 és 2005 között Leo de Neve vezetésével az Antwerpeni Konzervatóriumban.

Első díjat nyert a liége-i Nemzetközi Hegedű- és Brácsaverseny mélyhegedű kategóriájában, a párizsi Jean Francaix Brácsaverseny döntőse, a brüsszeli Tenuto Nemzetközi Zenei Verseny díjazottja volt.

2003-ban kezdődött pályafutása zenekari brácsaművészként és szólístaként. Tagja volt a Con Spirito Zongorakvartettnek, a Mendelssohn Ensemble-nak, a Trio Dornak, az Enigma Ensemble-nak. A - szimfonikus - út az antwerpeni Királyi Flamand Filharmonikus Zenekartól a Bambergi Szimfonikusokon, a Drezdai Staatskapellén és a Frankfurti Rádió Szimfonikus Zenekarán át vezetett a Berlini Filharmonikusokig, ahol 2011-ben foglalta el helyét a pult mögött.

2007 és 2009 között a Saarbrückeni Konzervatórium tanára volt, 2006 óta pedig nyaranta Dániában a Thy Masterclass kurzus növendékeit tanítja.

Cselló

Várdai István

Zongora

Perényi Miklós

Perényi Miklós 1948-ban zenészcsaládában született. Tehetségét hét éves korában fedezték fel, és felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola cselló szakára. Először Zsámboki Miklós, majd 1959-től Banda Ede tanítványa lett. Első önálló koncertjét 1957-ben, kilencéves korában adta a Zeneakadémián.

Enrico Mainardi professzor azzal támogatja a fiatal csellistát, hogy több mesterkurzusra is meghívta Salzburgba, majd Luzernbe. Perényi további tanulmányait a Santa Cecilia Accademia végezte, ahol 1962-ben diplomázott, majd a következő évben második díjat nyert a Casals Nemzetközi Gordonkaversenyen Budapesten. 1965-ben és 66-ban meghívást kapott Pablo Casals zermatti és puerto ricoi mesterkurzusaira. Ezek után négy egymást követő évben fellépett a Marlboro Fesztiválon.

1974 óta tanít a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen. A koncertezés és az oktatás mellett zeneszerzéssel is

foglalkozik. Repertoárja a barokktól a huszadik századi zenéig terjed, beleértve kortárs szerzők kompozícióit is.

Számos állami elismerésben részesült: 1970-ben Liszt-, 1980-ban és 2007-ben Kossuth-díjjal tüntették ki, 1984-ben Kiváló művész, 1987-ben Bartók-Pásztory-díjat, 2006-ban Magyar Köztársasági Érdemrend Középkersztje kitüntetés, 2007-ben pedig Prima Primissima díjat kapott. 2002-ben pedig Franciaországban elnyerte a Chevalier de l'orde des Arts et des Lettres címet. 2014-ben megkapta a Nemzet Művésze kitüntetését.

Perényi Benjámín

Perényi Benjamin 1993 márciusában született, és zenész családban nőtt fel. Három évesen kezdte zongoratanulmányait. Tizenegy évesen már a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem előkészítő halgatója volt, és jelenleg is ott folytatja tanulmányait. 2005-ben Schiff András egy Steinway zongorát ajándékozott Benjámínak, később vezényelte őt. 2008 szeptembere óta tanárai Jandó Jenő és Lantos István. 2009 májusában játszott először a Nemzeti Filharmonikus Zenekarral Kocsis Zoltán vezényletével. Benjamin sok rangos zenei fesztiválon játszott: Schlewig - Holstein Musik Festival, Kronberg Cello Festival, Tiszadobi

Zongorafesztivál, Bartók Szeminárium, Bartók+Európa Nemzetközi Operafesztivál.

Édesapjával első közös koncertjüket Genfben adták 2007-ben. Azóta számos alkalommal játszottak együtt. Benjamin gyorsan növekvő repertoárjának kiemelkedő pontjai vannak; például fiatal kora ellenére két Bartók zongoraversenyt is tartalmaz.

Farkas Gábor

Oboa

Dudu Carmel

Az izraeli születésű Dudu Carmel az Izraeli Filharmonikus Zenekar első oboása. 1996-ban ő nyerte a Toulonban tartott nemzetközi oboaversenyt, ezenkívül 1990-ben elnyerte az izraeli François Shapira-díjat, és az America Israel Kulturális Alapítvány ösztöndíjasa volt éveken át. 19 éves kora óta számos alkalommal lépett fel szólístaként az Izraeli Filharmonikusokkal, Zubin Mehta vezénylete alatt. Számos helyen, többek között a Berlini Filharmonikusok otthonában, a Philharmonie-ban adott koncerteket.

Pályája során megfordult az USA-ban, Kanadában, Japánban, Ausztráliában, Németországban, Magyarországon, Svájcban, Lengyelországban, Luxemburgban és Dél-Amerikában. Több európai és izraeli rádióval készített felvételeket, és izraeli, német, luxemburgi, svájci, szlovén és brazil kamarazenei fesztiválok is részt vett. Carmel gyakran bújik a karmester bőrébe is, oboájával irányítva a zenekart.

A Palma de Mallorca-i Oboafesztivál alapítójával, Thomas Indermühle professzorral közösen tartanak mesterképzéseket a spanyol városban.

1992 és 1997 között Carmel az Új Izraeli Opera elsőszámú oboistája volt. 1998-tól a Budapesti Fesztiválzenekar vendégjátékosa. Dudu Carmel a Tel-Aviv-i Rubin Zeneakadémián tanult, majd a karlsruhei Állami Zenei Főiskolán szerzett diplomát Thomas Indermühle diákjaként. Jelenleg az egyik legkeresettebb szólista, kamarazenei előadó és tanár Izraelben illetve az egész világon. Alapító tagja az Új Izraeli Fafúvós Kvintettnek, emellett pedig a Rubin Zene- és Táncakadémia illetve a Tel-Aviv-i Egyetem Buchmann-Meh-ta Zenei Intézetének tanára. Készített felvételeket a Jeruzsálemi Zenei Központnak, az Izraeli Zenei Intézetnek, a japán Cameratának, az angol Meridiannak, a lengyel DUX-nak, valamint az amerikai Centaur Records-nak.

Szoprán

Celeng Márta

A szlovákiai-magyar szoprán tanulmányait a Bartók Béla Konzervatóriumban kezdte Fekete Mária növendékeként, majd Pászthy Júlia tanárnőnél a Liszt Ferenc Zeneakadémián folytatta, mesterdiplomáját pedig a Müncheni Zeneakadémián prof. Gabriele Fuchs növendékeként szerezte. 2009 óta vendégszerepel a Művészetek Palotájában, énekelt már Vashegyi György, Kocsis Zoltán, Kovács János és Fischer Ádám vezényletével.

2011-ben Kovalik Balázs rendezésében Araspe szerepét énekelte Hasse: Didone abandonata című operájában, a müncheni Prinzregententheaterben és a Versailles-i Kastélyban, 2012-ben a Prinzregententheaterben A ravasz rókácska címszerepét énekelte. A 2012/2013-as évadban debütált a Magyar Állami Operaházban A denevérben Adél és a János vitézben Iluska szerepében. Ugyanebben az évben az Antonio Pappano által vezényelt Don Carlosban Tebaldo-t énekel a Salzburgi Ünnepi Játékokon. A 2013/2014-es évadtól a Bajor Állami Operaház Operastúdiójának tagja, 2013-ban Barbarina (Figaro házassága), Inez (A trubadúr) és Papagena (A varázsfuvola) szerepekben debütált. Ebben az évadban az Operastúdió produkciójában, Bohumil Martin?: Mirandolina c. operájának címszerepében nagy sikerrel szerepelt a müncheni Cuvillies Színházban.

2014-ben vendégszerepelt a Theater Antique-ban a franciaországi Orange-ban, nyáron a Müncheni Fesztiválon előadott Erich Zeisl: Jób című operából Miriam alakjának megformálásáért megkapta a Müncheni Operafesztivál Barátai alapítvány Fesztiváldíját és szintén ebben az évben a müncheni Abendzeitung c. napilap Év csillaga díját a klasszikus zene kategóriájában, ősszel pedig Junior Prima Primissima díjazott lett. 2014 őszén Halász Péter vezénylete alatt Fiordiligi szerepét énekelte a Magyar Állami Operaházban. 2015 februárjában a Milanói Scala-ban Drusilla (Poppea megkoronázása) szerepében debütált, Rinaldo Alesandrini vezényletével és Robert Wilson rendezésében. A Neue Stimmen és a Cardiff Singer of the World nemzetközi versenyek döntőseként Magyarországot képviselte.

Kvartett

Apollon Musagete

Szenzációs előadásainak köszönhetően az Apollon Musagete Kvartett igen gyorsan meghódította az európai zenei szcénát, a közönséget és a szaksajtót is beleértve, így nem csoda, hogy az ARD Nemzetközi Zenei Versenyén egy első és számos más díjjal is jutalmazták őket 2008-ban. A kvartett 2010-ben a berlini Philharmonie-ban mutatkozott be először a nagy nyilvánosságnak; nem sokkal később a bécsi Konzerthaus, valamint a Musikverein is őket választotta az Európai Koncertterem Szövetségének „Rising Stars” nevű programjában való részvételre. A négyesfogat elsőprő sikereket aratott Európa legnevesebb koncerttermeiben, amelyek között ott találjuk az athéni Megaront, a kölni Philharmonie-t, a párizsi Cité de la Musique-ot, a brüsszeli Palais des Beaux Arts-t, a stockholmi Konserthusetet, az amszterdami Concertgebouw-t, valamint számos bécsi, luxemburgi és barcelonai fellépőhelyet. A BBC a 2012/13-as évadban a fiatal generáció legígéretesebb művészeinek választotta őket, amelyet követően végigtornézták az Egyesült Királyságot és felvételeket készítettek a rádió stúdiójában. Azt pedig csak nemrég jelentették be, hogy 2014-ben nyújtott teljesítményük alapján a kvartett elnyerte a Borletti-Buitoni ösztöndíjat.

A 2013/14-es szezonban a csapatot visszatérő vendégként üdvözölte a londoni Wigmore Hall, a New York-i Carnegie Hall, a lipcsei Gewandhaus, a párizsi Louvre, valamint a zürichi Tonhalle is. A közelmúltban ellátogattak a Luzern Fesztiválra, és ők játszottak a lengyelországi Lusławice falucska közelében található Krzysztof Penderecki Európai Zenei Centrum megnyitóján is.

Az Apollon Musagete rendszeresen együttműködik a világhírű Alban Berg Kvartett volt tagjaival, valamint olyan ismert művészekkel mint Angelika Kirchsclager vagy Martin Fröst. Több kamarazenei fesztiválon is részt vettek: a genfi Les Grand Interpretes, az Esterházy Vonósnégyes Fesztivál, a nantes-i La Folle Journée, valamint a frankfurti Alte Oper tematikus rendezvénye. Mindezek mellett pedig szimfonikus ciklusokban is részt vettek.

A tagok nagy hangsúlyt fektetnek a még élő zeneszerzőkkel való közös munkára is. A vonósnégyesek tradicionális repertoárja mellett számos kortárs szerző ajánlotta nekik valamelyik művét; ezek közül sok a kvartett spirituális mentorának tekintett Apolló személye köré íródott, és gyakran tartalmazzák a kvartett eredeti kompozícióit, a Multitude for String Quartet és az A Multitude of Shades című darabokat.

Kamarazenekar

Erkel Ferenc Kamarazenekar

Sallangmentes rockzene a világ közepéből

Mocskos, zsiros, rákosszentmihályi rock and roll - így lehetne a legtalálóbban leírni a zenét, mellyel a kétezres évek elején alakult Headbengs együttes megmozgatja a koncertjeikre érkezőket. Minden alkalommal elementáris erővel.

A Headbengsnek a tagjai szerint nincs születésnapja, olyan volt az egész zenekar megalakulása, mint egy álom, amelybe az ember nem emlékszik hogyan került bele, hanem egyszer csak ott találja magát. Rákosszentmihályból indultak, melyhez azóta is hűek maradtak, jelenleg is Budapest XVI. kerületében próbálnak. Ami a zenei gyökereit illeti, a Headbengst a hetvenes évek hazai és külföldi, sallangmentes rockzenéje jellemzi, mely egyszerű dallam- és szövegvilággal operál. A zenekar megfogalmazásában ez annyit tesz, hogy „bűdös, mocskos, fésületlen, nyers, fiatalos, lendületes zenét” játszanak, sok dallammal, féktelenül, valamint korlátok nélkül.

Annak ellenére, hogy tagjai - így Barabás Gergő, Szula Bálint, Paczoly András - még csak a huszas éveik elején járnak, lelkesedésük és energiáik már messzire repítették őket, sűrűn koncertező zenekarrá tették a formációt.

Első lemezüket, mely a Kisördög címet kapta, 2010-ben rögzítették a Keleti Blokkban Sándor Dániel vezetésével. A lemez felvételére állítólag csak 16 órája volt a zenekarnak. „Egy helyiségbe pakoltuk be az összes cuccot, dobot, erősítőket, vittünk hangulatvilágítást meg hangulatfokozót és egyben játszottuk fel a zenét. Arra jött az ének és a szólók, ennyi volt az egész, és már ment is keverésre. Lenne mit javítani rajta, de jó úgy, ahogy van, szeretjük” - nyilatkozták a zenekar tagjai korábban az Írókéz Magazinban.

Az országos ismertség azonban még váratott magára: három év telt el, mire elkészült az Akarom, hogy érezd című dal videoklipje, a számot pedig a Petőfi Rádió is bemutatta. De csupán újabb egy év múlva, 2014 tavaszán jött az igazán nagy áttörés, amikor a Gold Record labeljeként éppen akkor induló, kifejezetten a fiatal, tehetséges, underground zenekarok fölkarolását zászlajára tűző Rebel Music, komplex, lemezkiadói és menedzsment szerződést ajánlott nekik.

A közös munka során ugyanis elkészítették az Akarom, hogy érezd újakevert változatát is, mely felkerült a Petőfi Rádió toplistájába. A trió pedig jövőre egy újabb nagylemez megjelentetését tervezi. Egy korábban velük készült interjú szerint a dalok többségét a próbateremben írják, a jól ismert környezet ugyanis nyugtatólag, egymás „cseztetése” pedig serkentőleg hat rájuk.

Ami a fellépéseket illeti, a nyár elég sűrű volt eddig számukra, hiszen többek közt a VOLT Fesztivál, a Campus Fesztivál, az EFOTT, illetve a Sziget közönségét is táncra perdítették, de énekelnek még a Strand Fesztiválon is. Arra a nekik feltett kérdésre pedig, hogy hová tartanak, az az egyértelmű válasz érkezett egy interjúban, hogy a csúcsra!

A Headbengs ma este 21:30-kor lép színpadra a Hangár-terazon. A koncert ingyenes.

Jegyzet

Ingyenes

A tegnap délelőtti koncert során felmerült (spontán bekiabálás útján lett foganatosítva, így állna ez egy rendőrségi jegyzőkönyvben) az ingyenesség témája, amely nem hagyott nyugodni. Persze nem a Kaposfest Times kapcsán, hiszen azt meg kell venni, inkább az hajtott, hogy utánanézzek, a zenetörténetben milyen szerepet játszott a pénz? Ebből született ez a gondolatébresztő, amely távolról sem tudományos dolgozat.

„Nagy szerepet!” - vágta rá kollégám azonnal, amikor megkérdeztem, mi a véleménye erről. Hát persze, a pénz mindig nagy szerepet játszik, de érdemes egy kicsit elrugaszkodni ettől az otromba általánosítástól.

„Mostani igen szorult helyzetemben, Fenséges Uram, amikor szerény háztartásomat szükségszerűen el kell látnom kenyérrel, borral és sok más egyébvel [...] és az itteni nagy drágaság miatt igen elszegényedtem, s arra kényszerülök, hogy esedezzem Fenségedhez mindazzal a szívbeli szeretettel, mire csak képes vagyok, kegyeskedjék úgy rendelkezni, hogy kézhez kapjam azt az elmúlt három félévre járó pénzt, mellyel a kincstár adósom maradt. [...] Én eközben kérem fogom a Mi Urunkat, hogy éltesse Fenségedet boldogságban, nekem pedig kegyeskedjék megadni, hogy Fenséged örökké számon tartson parányi szolgájaként.” - írta Claudio Monteverdi 1616. július 27-én Ferdinando Gonzaga mantovai hercegnek. Ha pedig valaki a Monteverditől, vagy a Bachtól fennmaradt levelezéseket olvassa, elszomorodhat, hogy ezeknek a kiváló komponistáknak állandóan csak a pénzen járt az esze, hogy másról sem tudtak írni

(alázatosan és barokkos körmondatokban), csak arról hogy ennyivel, vagy annyival kellene többet keresniük, stb. Sajnos a zene történetében, vagy éppen csak egy levelezéskötetnek az ilyen olvasása hamar félreviheti a gyanútlan ember gondolkodását, ugyanis nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy komponistáink levelei közül elsősorban azok maradtak fenn, amelyek megmaradtak az udvari archívumban, a magánleveleket pedig ugyan ki tartotta volna meg akkoriban. Úgyhogy a privát irományok elkallódtak, a hivatalosak pedig többnyire még ma is olvashatók. Amellett, hogy kiemelt szerepet kapott a pénz, a zeneszerzők gondolatvilágát nyilván nem ez a téma uralta. De hagyjuk a barokkot, a klasszika három nagyjáról már sokkal árnyaltabb képet kapunk: kiderül, hogy míg Mozart állandóan úszott az adósságban, és Beethoven is rosszul menedzselte pénzügyeit, addig Haydn komoly vagyona tette szert. Emlékeztető „zenei” esemény Haydn hagyatékának árverése, mely szintén jól ment, s még a mester papagája is új gazdára talált. (Bármennyire is illúzióromboló, de Beethoven ingóságait is aukcionálták, néhány mesterhangszere nem „ért” többet, mint az ágynemű-garnitúrája.) Szegény szegénységben élt, pedig ha tudta volna, hogy 19. századi kollégáinak mennyivel könnyebben megy majd a szeker! (Wagnerről ne beszéljünk, neki az Isten(ek) pénze sem lett volna elég.) Néhány nem elhanyagolható tragikus kivételtől eltekintve az idők folyamán a nagy zeneszerzők élete anyagi szempontból jobbá vált, sőt voltak, akik egész egyszerűen meggazdagodtak a komponálás által (Puccini és Kreisler is ide tartozott). Fejlődés? Aligha. Legfeljebb társadalmi változás. Elérkezett a zeneszerzők számára a Kánaán? Aligha. Legfeljebb vannak, akiknek könnyebb. És hát szabad verseny ide, szabad verseny oda, valljuk be őszintén, abban is van igazság, amit Schubert mondott magáról: „engem az államnak kellene eltartania!”

Bősze Ádám

Programajánló

Tanuljon meg bábozni!

A délelőtti koncert előtt és után profi szakemberek vezetik be az érdeklődőket a bábozás világába.

Szergej Gyagilev, a Cári Orosz Balett igazgatója felkérte Sztravinszkijt egy mű megírására, mely al-

kalmas a Pulcinella-hagyomány bábjátékos felelevenítésére. Az így megszülető Olasz szvit és Liszt Mefisztója ilyen módon rokoníthatók. Ehhez a Pulcinella-Mefisztó vonalhoz kapcsolódik az általunk oly jól ismert, közkedvelt „Vitéz János” történet is.

